

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 16. novembar 2009.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 16. novembra 2009.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

ODLUKA PO ZAHTJEVU OPTUŽENOG ZA UTVRĐIVANJE *NON BIS IN IDEM*

Tužilaštvo:

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi:

g. Radovan Karadžić

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po Zahtjevu za utvrđivanje *non bis in idem*, koji je optuženi podnio 9. oktobra 2009. (dalje u tekstu: Zahtjev) i ovim donosi odluku u vezi s tim.

I. Proceduralni kontekst

1. Dana 22. jula 2009., Pretresno vijeće je, na osnovu pravila 54 i 73*bis* Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik), naložilo Tužilaštvu (dalje u tekstu: tužilac) da u pismenom obliku predloži načine na koji bi obim suđenja mogao biti reduciran putem primjene pravila 73*bis*(D).¹ Tužilac je 31. avgusta 2009. dostavio Podnesak na osnovu pravila 73*bis*(D) u kom je odredio svjedoke za koje više ne predviđa da budu pozvani i revidirao procjenu vremena za druge svjedoke u svjetlu činjenica o kojima je presuđeno i daljnjeg pregleda dokaza.² Za slučaj da Pretresno vijeće zaključi da je potrebno dodatno reducirati obim predmeta, tužilac je takođe predložio da reducira svoje izvođenje dokaza u vezi s jednim brojem opština kao i pojedinačnim mjestima zločina i incidentima povezanim sa preostalim opštinama, srebreničkom enklavom i opsadom Sarajeva. Tužilac je u svom podnesku naveo da neće izvoditi dokaze svjedoka o bazi zločina koji se odnose na ova konkretna mjesta zločina i incidente, i da se optuženi ne bi mogao smatrati krivično odgovornim za krivična djela koja se navode u vezi s njima.³

2. Na statusnoj konferenciji održanoj 8. septembra 2009., pretpretresni sudija obavijestio je strane u postupku da su, čak i kada se uzme u obzir Podnesak tužioca na osnovu pravila 73*bis*(D), "dodatna reduciranja [bila] opravdana kao neophodnost za održivo vođenje pravičnog i ekspeditivnog suđenja".⁴ On je dodao da uklanjanje nekih mjesta zločina ili tačaka iz obima suđenja ne upućuje ni na kakav zaključak o odgovornosti optuženog u vezi s tim optužbama.⁵ Štaviše, pretpretresni sudija je jasno stavio do znanja da bi "optuženi i dalje

¹ Nalog tužiocu na osnovu pravila 73*bis*(D), 8. oktobar 2009., par. 7.

² Podnesak tužilaštva na osnovu pravila 73*bis*(D), 31. avgust 2009. (dalje u tekstu: Podnesak tužilaštva na osnovu pravila 73*bis*(D)), par. 1, 6-9.

³ Podnesak tužilaštva na osnovu pravila 73*bis*(D), par. 10.

⁴ Statusna konferencija, T. 450-451 (8. septembar 2009.). Pretresno vijeće je 9. septembra 2009. pismenim nalogom pozvalo tužioca da iznese daljnje argumente na osnovu pravila 73*bis*, a optuženog da dostavi odgovor na argumente tužioca. Nalog poslije statusne konferencije, 9. septembar 2009., par. 4.

⁵ Statusna konferencija, T. 450-451 (8. septembar 2009.).

mogao biti krivično gonjen u vezi s tim optužbama od [strane] Međunarodnog suda ili nekog domaćeg suda poslije okončanja [ovog] suđenja".⁶

3. Tužilac je 18. septembra 2009. dostavio svoj drugi Podnesak na osnovu pravila 73bis(D) u kom je odbio daljnja reduciranja koja je predložilo Pretresno vijeće pošto je smatrao da bi se ona negativno odrazila na njegovu mogućnost da pravično izvede svoje dokaze.⁷ Kako navodi tužilac, prijedlozi Pretresnog vijeća "rezultirali bi izostavljanjem dokaza što bi ugrozilo tezu tužioca i doveli do skromnih ušteda vremena".⁸

4. Na pretpretresnoj konferenciji 6. oktobra 2009., Pretresno vijeće je prihvatilo sve prijedloge tužioca za reduciranje iznesene u Podnesku na osnovu pravila 73bis(D) i utvrdilo da tužilac ne može izvoditi dokaze u vezi s mjestima zločina i incidentima navedenim u tim prijedlozima.⁹ Pretresno vijeće je takođe naložilo tužiocu da dostavi označenu verziju Optužnice i njenih priloga na kojoj će biti prekrižene sve opštine i mjesta zločina o kojima neće biti izvedeni dokazi na suđenju.¹⁰ Tužilac je blagovremeno, 19. oktobra 2009., dostavio označenu verziju Optužnice.

II. Argumenti

5. Optuženi u Zahtjevu tvrdi da, budući da je zaštita od opasnosti da mu se dvaput sudi međunarodno priznati princip, on ne može naknadno biti krivično gonjen bilo na Međunarodnom sudu bilo pred nacionalnim sudovima za djela navedena u Optužnici o kojima se neće izvoditi dokazi na suđenju.¹¹ Kako tvrdi optuženi, pravilo 73bis(D) "ne predviđa odbacivanje ili brisanje djela ili optužbi [i] ta djela i optužbe ostaju u optužnici, ali se o njima [samo] neće izvoditi dokazi".¹²

6. Optuženi takođe tvrdi da je Međunarodni sud prihvatio "bitno različite elemente" testa koji je Vrhovni sud Sjedinjenih Američkih Država usvojio u predmetu *Blockburger v. United*

⁶ Statusna konferencija, T. 451 (8. septembar 2009.).

⁷ Drugi podnesak tužilaštva na osnovu pravila 73bis(D), 18. septembar 2009. (dalje u tekstu: Drugi podnesak tužilaštva na osnovu pravila 73bis(D)), par. 1.

⁸ Drugi podnesak tužilaštva na osnovu pravila 73bis(D), par. 2.

⁹ Statusna konferencija, T. 467 (6. oktobar 2009.). V. takođe Odluka o primjeni pravila 73bis (dalje u tekstu: Odluka o primjeni pravila 73bis), 8. oktobar 2009., par. 11.

¹⁰ Statusna konferencija, T. 468 (6. oktobar 2009.). V. takođe Odluka o primjeni pravila 73bis, par. 8.

¹¹ Zahtjev, par. 1-2, 7. Optuženi je tvrdio da, budući da će mu biti suđeno na osnovu optužnice koja uključuje djela "na koja se odnosi [neka] odluka na osnovu pravila 73bis, njemu ne može biti ponovo suđeno za ta djela". Zahtjev, par. 6.

¹² Zahtjev, par. 4.

States /Blockburger protiv Sjedinjenih Država/.¹³ Optuženi tvrdi da, prema tom testu, obim zaštite optuženog od opasnosti da mu se dvaput sudi nije determinisan dokazima koje tužilac izvodi na suđenju, nego optužbama koje su sadržane u optužnici.¹⁴ Kako tvrdi optuženi, sudovi iz Ujedinjenog Kraljevstva i Kanade postupaju na isti način. Optuženi naglašava da sudovi u Ujedinjenom Kraljevstvu stoje na stanovištu da "[nekoj] osobi ne može biti suđeno [...] za neko krivično djelo u vezi s kojim je mogao biti osuđen po nekoj ranijoj optužnici".¹⁵ On se takođe oslanja na odluke kanadskih sudova u kojima je zaključeno da, "kada se jednom izjasni o krivici po nekoj [optužbi], optuženi je u opasnosti da mu se sudi i stoga može, prema potrebi, iskoristiti mogućnost [zaštite od opasnosti da mu se dvaput sudi]".¹⁶

7. Tumačeći pravilo 73bis(D), optuženi dalje tvrdi da je to pravilo povezano s dokazima koje tužilac može izvesti na suđenju, a ne s obimom Optužnice.¹⁷ Stoga je optuženi, kako tvrdi, "izložen opasnosti da mu se sudi u vezi sa svim djelima u [O]ptužnici", uključujući ona o kojima tužilac neće izvoditi dokaze.¹⁸ Po mišljenju optuženog, navodi o tim djelima "ostaće na snazi tokom čitavog suđenja".¹⁹

8. Tužilac je 26. oktobra 2009. dostavio "Odgovor tužioca na Karadžićev 'Zahtjev za utvrđivanje *non bis in idem*' (dalje u tekstu: Odgovor) u kom tvrdi da je Zahtjev optuženog preuranjen budući da ni tužilac niti bilo koji drugi optužni organ nisu zatražili da se optuženom sudi po optužbama koje su uklonjene na osnovu pravila 73bis(D).²⁰ Kako navodi tužilac, optuženi na Međunarodnom sudu je zaštićen od opasnosti da mu se dvaput sudi u slučajevima kada mu je "već bilo suđeno" za relevantna krivična djela.²¹ Oslanjajući se na odluku Žalbenog vijeća MKSR-a u predmetu *Laurent Semanza*, tužilac napominje da se za nekog optuženog može reći da mu je bilo "suđeno" kada je već prošao "suđenje za djela obuhvaćena optužnicom koja je podignuta protiv [optuženog] [...] i na kraju kog je donesena

¹³ Zahtjev, par. 15.

¹⁴ Zahtjev, par. 15.

¹⁵ Zahtjev, par. 19 (gdje se navodi *Connelly v. Director of Public Prosecutions* (1964) 48 Cr App. R. 183, 184 (Dom lordova)).

¹⁶ Zahtjev, par. 20 (gdje se navodi *R. v. Vaughn*, 68 N.S.R. (2d) 247, par. 11 (1985), (Vrhovni sud Nove Škotske, Žalbeno odjeljenje).

¹⁷ Zahtjev, par. 16.

¹⁸ Zahtjev, par. 17.

¹⁹ Zahtjev, par. 17.

²⁰ Odgovor, par. 2.

²¹ Odgovor, par. 3 (gdje se navode član 10 i pravilo 13)

konačna presuda".²² Tužilac tvrdi da optuženi nije pokazao nikakav osnov za primjenu načela *non bis in idem*, budući da "nije bilo suđenja koje bi rezultiralo konačnom presudom protiv Karadžića po bilo kojoj optužbi".²³

9. Optuženi je 2. novembra 2009. podnio "Zahtjev za odobrenje za ulaganje replike: Zahtjev u vezi s *non bis in idem*", u kom je zatražio odobrenje da uloži repliku na Odgovor tužioca,²⁴ koji je Vijeće odobrilo 3. novembra 2009.²⁵ Dana 5. novembra 2009., optuženi je dostavio svoju repliku, ali nije iznio nove argumente u prilog svom stavu.²⁶

III. Diskusija

10. Član 10 Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut) predviđa sljedeće: "Nijednoj osobi kojoj je već suđeno pred Međunarodnim sudom za djela koja prema ovom Statutu predstavljaju teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava ne može se za ista djela suditi pred nacionalnim sudom".

11. Pravilo 73bis(D) Pravidnika ovlašćuje pretresno vijeće da pozove tužioca da reducira broj tačaka za koje se optuženi tereti u optužnici i da utvrdi broj mjesta zločina ili incidenata u vezi s kojima tužilac može izvesti dokaze, u interesu pravičnog i ekspeditivnog suđenja. Kada vijeće primijeni to ovlaštenje, tužilaštvo ima mogućnost da, poslije početka suđenja, podnese na osnovu pravila 73bis(F) zahtjev za izmjenu odluke vijeća u vezi s brojem mjesta zločina ili incidenata u vezi s kojima mogu biti izvedeni dokazi.

12. Srž argumenata optuženog u Zahtjevu i Replici jeste da Optužnica, poslije primjene pravila 73bis(D), sadrži izvjesne navode u vezi s kojima sada tokom suđenja neće biti izvedeni dokazi i da, budući da ti navodi ostaju u Optužnici, njemu ne može, na osnovu načela *non bis in idem* biti suđeno u vezi s tim navodima ili "djelima" od strane ovog

²² Odgovor, par. 3 (gdje se navodi *Tužilac protiv Laurenta Semanze*, predmet br. ICTR-97-20-A, Odluka, 31. maj 2000., par. 74). Tužilac tvrdi da je definicija pojma "suđeno" uska i ne može se proširivati tako da uključi uklanjanje opružbi prije suđenja na osnovu pravila 73bis(D). Odgovor, par. 3. Kao primjere, tužilaštvo naglašava to da pojam "suđeno" ne obuhvata povlačenje tačaka prije konačne presude. Odgovor, par. 3 (gdje se navodi *Tužilac protiv Josepha Nzabirinde*, predmet br. ICTR-2001-77-T, Presuda o kazni, 23. februar 2007., par. 46). Tužilac tvrdi da pojam "suđeno" takođe ne pokriva istragu i optužnicu protiv nekog optuženog (gdje se navodi *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-T, Odluka po zahtjevu odbrane u vezi s načelom *non bis in idem*, 14. novembar 1995., par. 6-8).

²³ Odgovor, par. 4.

²⁴ Zahtjev za odobrenje za ulaganje replike: Zahtjev u vezi s *non bis in idem*, 2. novembar 2009., par. 3.

²⁵ Odluka po zahtjevu optuženog za odobrenje da uloži repliku: Zahtjev u vezi s *non bis in idem*, 3. novembar 2009.

²⁶ Replika: *non bis in idem*, 5. novembar 2009.

Međunarodnog suda niti bilo kog domaćeg suda u nekoj kasnijoj fazi. Međutim, između ostalog, navedeni argument ne uzima u obzir preciznu formulaciju pravila 73bis i, konkretno, dejstvo pravila 73bis(F). Samo na osnovu ove odredbe, Pretresno vijeće konstatuje da je zahtjev optuženog preuranjen. Tokom pretresnog postupka, tužilac može podnijeti zahtjev za izmjenu odluke Pretresnog vijeća u vezi s mjestima zločina i incidentima o kojima će biti izvedeni dokazi na suđenju. Stoga, kako je Pretresno vijeće jasno navelo tokom donošenja svoje odluke o primjeni pravila 73bis(D), bez obzira na uklanjanje nekih mjesta zločina ili incidenata iz obima suđenja, optuženi i dalje može biti krivično gonjen po tim optužbama od strane Međunarodnog suda.²⁷ Jedna od okolnosti u kojima se to može desiti jeste kada pretresno vijeće odobri zahtjev tužilaštva na osnovu pravila 73bis(F).

13. Pored toga, načelo *non bis in idem* primjenjuje se samo u slučajevima u kojima je nekom optuženom već bilo suđeno, a suđenje ovom optuženom nije ni blizu okončanja.²⁸ Pored toga, uklanjanje mjesta zločina ili incidenata iz optužnice na osnovu pravila 73bis(D) ne može se tumačiti kao zaključak o odgovornosti optuženog za ta mjesta zločina ili incidente. Odgovornost optuženog u vezi s konkretnim optužbama može biti utvrđena samo putem suđenja, uključujući procjenu vijeća u vezi sa svim dokazima koje izvedu strane u postupku u vezi s tim optužbama. Štaviše, i samo Pretresno vijeće je izjavilo da uklanjanje mjesta zločina ili incidenata iz obima suđenja ne predstavlja nikakvo utvrđivanje odgovornosti optuženog u vezi s tim optužbama.²⁹ Stoga, za uklanjanje mjesta zločina ili incidenata ne može se reći da predstavlja okončano suđenje optuženog u vezi s tim mjestima zločina ili incidentima za potrebe primjene načela *non bis in idem*.

14. Pretresno vijeće slaže se s optuženim da optužbe u Optužnici u vezi s kojima na osnovu pravila 73bis(D) neće biti izvedeni dokazi na suđenju nisu naprosto nestale i napominje da će na tužiocu biti odluka ili da povuče te optužbe ili da naznači način na koji želi dalje postupati protiv optuženog u vezi s njima, na kraju ovog suđenja.

²⁷ Statusna konferencija, T. 451 (8. septembar 2009.).

²⁸ *Tužilac protiv Duška Tadića zvanog "Dule"*, predmet br. IT-94-1-T, Odluka po zahtjevu tužilaštva u vezi s načelom *non bis in idem*, 15. novembar 1995., par. 9, 20. V. također *Tužilac protiv Nasera Orića*, predmet br. IT-03-68-A, Odluka po Orićevom zahtjevu u vezi s povredom načela *non bis in idem*, 7. april 2009., str. 5. V. također *Tužilac protiv Josepha Nzabirinde*, predmet br. ICTR 2001-77-T, Presuda o kazni, 23. februar 2007., par. 46 (gdje se navodi *Tužilac protiv Laurenta Semanze*, predmet br. ICTR-97-20-A, Odluka, 31. maj 2000., par. 74).

²⁹ Statusna konferencija, T. 450-451 (8. septembar 2009.).

15. Međutim, kako je gore napomenuto, u svjetlu odredbi pravila 73bis(F), bilo bi preuranjeno da Vijeće naloži tužiocu da to sada učini.

IV. Dispozitiv

16. Iz navedenih razloga, na osnovu pravila 54 Pravilnika, Pretresno vijeće ovim **ODBIJA** Zahtjev optuženog.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleska verzija mjerodavna.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 16. novembra 2009.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]